

Narodna mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din... Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Telefoni sredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Ishaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kongres narodnih manjšin

Bern, 15. septembra.

Cim bolj se utrjujejo v svetu ultranacionalistična gibanja, ki s svojim narodnim egoizmom prinašajo s seboj vprav nečloveško narodno nestrpnost, združeno z zapostavljanjem in preganjanjem drugih narodnih teles...

V času od lanskega manjšinskega kongresa na Dunaju se je povzpelo do oblasti hitlerizem, ki ne poveljuje samo idej skrajnega nacionalizma temveč stopnjuje narodni egoizem do skrajnosti, ko proglašajo germansko pleme za edino popolno...

In danes je Nemčija po Hitlerjevi zaslugi sama nazatohni klopi v Bernu? »Disimilacija in narodne pravice, pač nedolžen naslov, pod katerim obravnavajo na manjšinskem kongresu položaj Židov v Nemčiji...

Manjšinski kongres in z njim vsa živa obrambna manjšinska organizacija je v veliki nevarnosti. Ako bi kongres našel primerne oblike in bi ne obsojil Hitlerjevega ravnanja z Židi, potem bi bili dvomi Židov v njegovo objektivnost upravičeni.

Ko so hitlerjevci zavzeli oblast, so se menjale prednje straže narodnih manjšin. V manjšinski organizaciji se zaenkrat mnogo ne izpremeni, čeprav n. pr. pričakujejo povratka predstavnikov poljske in danske manjšine v Nemčiji na kongres...

Delegacije so povečini že prispel v Bern. Prvič se udeležijo kongresa odposlanstvo Galičanov

Heimwehr-Hitler-Dollfuss

Med dvema skrajnostima je le Krščansko-demokratska država ena sama in tudi najkrajša pot:

Dunaj, 19. septembra.

Avstrija se nahaja v vrtincu idej in struj, iz katerega bo izšel Dollfuss zmagovalno, ako bo ostal dosleden in začeto pot nadaljeval z neizprosnostjo. Njegov govor 11. septembra, v katerem je napovedal nemško krščansko državo na stanovski podlagi, pomeni pravo epoho...

Vprašanje, ali je Dollfuss že od samega začetka imel načrt, da Avstrijo izpremeni v krščansko nemško državo na podlagi stanovskega reda ali pa so ga do tega privedle razmere, danes ni več važno. Gotovo je, da je bil primoran razpustiti parlament zaradi tega, ker njegova krščanska socialna večina s pomočjo malih strank ni znašla več kakor en sam glas.

Kaj socialdemokracija?

Narodni socialisti so hudo obdelovali opozicijo in Dollfuss je bil zato primoran, da razpusti razne bojne organizacije nasprotnikov, je pa pustil pri miru Heimwehr princa Starhemberga, ki je sicer fašistična organizacija, je pa odločno proti vmešavanju Nemčije v avstrijske zadeve.

Spretna Dollfussova taktika

Ta nekoliko nenormalen pojav je počasi dovedel do napetosti med Dollfussovo vlado in knezom Starhembergom. Heimwehr se je zdaj naveličala alianse s socialisti in hoče Dollfussu prisiliti, da odpove zavezništvo z marksisti. Starhemberg zahteva, da se dunajski socialistični občinski svet razpusti, in Dollfuss se mu je, kakor je videti, udal, zakaj državni kancler je v svojem govoru ob priliki katoliškega shoda izjavil, da je obenem z liberalizmom minul tudi čas marksističnega socializma.

Kaj pravi k temu Nemčija?

To je tako rekoč idejna stran avstrijskega notranjega položaja, kakšen pa bo politični rezultat, to je stvar bodočnosti. Kakšno stališče bo zavzel Hitler napram temu? V tem oziru je značilna izjava, ki jo je dal listom 16. t. m. nemški zunanji minister von Neurath. Neurath se pritožuje, da je Avstrija postala pozorišče, na katerem velesile delajo svoje eksperimente in na katerem uprizarjajo intrige druga proti drugi.

Japonci prodirajo dalje

London, 19. sept. (a) »Times« posveča uvodnik poročilu, da je Japonska zgradila letalsko bazo v Port Lloyd na otočju Bonin. Tako ravnanje s strani Japonske je po mnenju lista kršitev čl. 19 washingtonske pogodbe, ker določa ta člen status quo v Pacifiku.

iz Španije, ki štejejo okoli 2 milijona ljudi in tvorijo poleg Katalonov in Baskov največje avtonomistično skupino. Prišlo je seveda tudi odposlanstvo Jugoslovanov v Italiji in sicer dr. Josip Wilfan, predsednik kongresa in dr. E. Besednjak, oba polna optimizma (od narodne manjšine v Italiji je tudi pisec teh vrst). Od koroških Slovencev je že v Bernu poslanec Stare, dr. Petek prispe jutri. — Švicarski tisk pozdravlja kongres. Iz Jugoslavije sta doslej prišla samo poročevalca »Slovenec« in »Politik«. Tudi »Völkischer Beobachter« je poslal sem lastnega dopisnika. — Dr. Lojze Berčič.

utoniti v narodnem socializmu, ki bo te države sigurno pripeljal v naročje Nemčije. Ce bo pa Mussolini širil naprej v Avstriji, bo germanstvo resno ogroženo.

Le ena pot je pravilna

Zdi se, da je ta argumentacija nemškega zunanje ministra precej hinavska. Saj je znano, kakšne intimne vezi obstajajo med Hitlerjem in

Intrige so se pojavile v zadnjem času

V sedanjem momentu pa še ni mogoče jasno spoznati, kako naj bi se Dollfussova srednja linija realizirala. Starhemberg trdovratno vstraja na uvedbi fašizma. Na drugi strani imamo zveznega podkanclerja Winklerja, ki predseduje takozvani Narodno-stanovski fronti, v kateri so po večini bivši agrarci in par manjših skupin. Dollfuss bi rad k svoji takozvani Patrijotični fronti (Vaterländische Front), v kateri so krščanski socialisti in Starhembergova Heimwehr, pritegnil še Winklerjevo fronto, čeprav se zdi, da Winkler nima posebno veliko pristavev. Narodno-stanovska fronta je sicer pripravljena stopiti v koalicio z Dollfussom, da se ustanovi močna homogena vlada, toda ta zavezna pogajanja še niso končana.

Nevarna igra

Dollfuss se v glavnem s temi principi sklada, bi pa rad pustil v svojo patriotično fronto odprta vrata tudi narodnim socialistom in pa socialnim demokratom, ker misli, da bo mogel pridobiti tudi veliko marksistov, ki se ne skladajo z ortodoksnim

Nemčija ponuja Avstriji premirje

Dunaj, 19. sept. b. Današnji »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Berlina o pogajanjih med šefom zunanje-političnega oddelka narodno-socialistične stranke, Arthurom Rosenbergom in avstrijskimi političnimi uradnimi krogi. Rosenbergove zahteve vsebujejo 18 točk, med katerimi so najvažnejše naslednje: Avstrija mora voditi skupno zunanjo politiko z Nemčijo, podpirati mora nemško politiko pri Zvezi narodov, gospodarske pogodbe mora skleniti šele po predhodnem sporazumu z Nemčijo, glede srednje-evropske politike v Avstriji se mora vpostaviti avtoritativen režim, tisk mora prenehati s svojo gonjo proti nemški propagandi, dovoliti se mora narodno-socialistična stranka, izpustiti se morajo vsi aretirani narodni socialisti, zaplenjeni premoženje pa vrniti, popolnoma se prepovedati marksistično delovanje, Avstrija mora izročiti nemške emigrante, ki so pobegnili v Avstrijo, profižidovska akcija se mora izvesti po vzorcu Nemčije, tesno gospodarsko zblizanje z Nemčijo, za protiuslugo bo Hitler priznal dr. Dollfussa za drž. kanclerja, priznal bo patriotično

naukom in italijanskim fašizmom. Od Mussolinijeve strani ne preti Nemčiji absolutno nobena nevarnost. Preje je Nemčija nevarna Italiji, kakor Italija Nemčiji. Nemčija bo sedaj na skrivnem gotovo delala na to, da se okrepí fašizem v Avstriji, pa naj-si bo tudi pod firmo Starhembergove Heimwehra, zakaj nezavestno je vsako desničarsko gibanje v Avstriji, ki gre v ekstrem, ugodno za hitlerizem. Le Dollfussova srednja linija more Avstrijo postaviti na trdno podlago.

marksizmom. Koliko se bodo posrečili njegovi računi s narodnimi socialisti, je pa težko uginiti. Narodni socialisti bodo svoje ravnanje na vsak način uravnali tako, kakor se jim bo ukazalo iz Berlina. Obstaja torej nevarnost, da ne bi zapeljali kanclerja Dollfussa v intrigo, ki bi privedla ne samo do diplomatskega zblizanja in prijateljstva s Hitlerjevo Nemčijo, do katerega bo moralo prej ali slej priti, ampak tudi do kakšnega nevarnega notranjepolitičnega kompromisa, po katerem bi hitlerizem lahko dosegel po ovinku to, kar je hotel doseči z nasiljem. Ker se sliši, da misli patrijotična fronta v dogovoru s Heimwehrom in Winklerjevimi agrarci sprejeti v svoj program tudi arjiški paragraf, to je antisemitizem v smislu skrajnega plemenskega nacionalizma, zato ni čudno, če mnogi krogi s skrbjo gledajo razvoj avstrijskih notranjih dogodkov.

Zlasti so v skrbih cerkveni krogi, ki si zamisljajo Avstrijo kot državo na katoliški stanovski podlagi, kar bi najbolj jamele za njeno neodvisnost od protestantsko-pruskega »stretjega rajha«. Ker je Dollfuss odločen katoličan, so pa ti krogi prepričani, da se ne bo dal zaplesti v nevarne intrige, ki so se pojavile v zadnjem času. Je pa gotovo, da se je notranjepolitično obzorje v Avstriji v zadnjih dneh precej poočlailo. Tudi v Rimu so zategadelj postali nekoliko »ervozni, ker jim ni jasno, kam bo razvoj šel in ker so se tam začeli v zadnjem času Nemčije bati.

Rosenberg zahteva kapitulacijo, von Neurath čimvečje zblizanje

fronto in Heimwehr z nekaterimi manjšimi spremembami, kakor tudi popolno samostojnost Avstrije. Nemški zunanji minister von Neurath je izjavil, da so Rosenbergovi predlogi nestvarni in nediplomatski in je v teku pogajanj postavil naslednje tri pogoje za pomiritev med Avstrijo in Nemčijo:

- 1. iskreno sodelovanje v zunanji politiki in zunanji trgovini, 2. čimvečje zblizanje med obema državama brez pretiravanja v notranji politiki, 3. dovolitev narodno-socialistične stranke v Avstriji brez vmešavanja Nemčije.

Ulični poboji v Avstriji

Linz, 19. sept. b. V neki gostilni v vasi Wolfseggu je prišlo do hudega pretepa med pristaši Heimwehra, narodni socialisti, komunisti in socialisti. Orožništvo je prišlo na pomoč napadenemu Heimwehru in uporabilo orožje. Trije napadenci so bili ubiti, pet pa hudo ranjenih.

Luč iz Sinaje?

Kralji in ministri se zbirajo in pripravljajo nov Balkan

Belgrad, 19. sept. m. V zvezi s sestankom držav Male zveze v Sinaji v Romuniji, kamor se bo po najnovejših vesteh podal tudi bolgarski kralj Boris s svojo ženo Ivano in kjer se bo v svojem gradu Pelešu nahajal istočasno romunski kralj Karol, se razširjajo fantastične govorice. Čudno se zdi, da bolgarska vlada ni smatrala potrebno, da prekliče potovanje kralja Borisa v Romunijo. Potovanje se bo torej vršilo in predstavlja največji politični dogodek vojne dobe na Balkanu. V diplomatskih krogih se vprašujejo, zakaj je tako nenadoma prišlo do tako temeljitega preokreta v bolgarski politiki, kakšni so vzroki, ki silijo Bolgarijo v družbo držav Male zveze, in kakšna ogromna preureditev na Balkanu se pripravlja po vseh teh sestankih kraljev in zunanjih ministrov. Nekateri naglašajo, da je Bolgarija po sklepu grško-turške zavezniške pogodbe, glede katere je nobeden ne more prepričati, da ni naperjena proti bolgarskim zahtevam po prostem dostopu na Egejsko morje, sedaj mnogo bolj pripravljena, sprejeti ponudbe romunske in jugoslovanske vlade, da se popravijo gotove meje v njen prilog, ako pristane na to, da se pridruži državam Male zveze. Tukaj poudarjajo v političnih krogih, da je francoska vlada kategorično izpovedala svoje mnenje in da je njen pritisk v Sofiji rodil dobre rezultate. Se stanek treh kraljev in treh zunanjih ministrov odpira vrata v novo balkansko bodočnost.

Iz verodostojnega vira izvem, da bo jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtič potoval v Ankaru istočasno z romunskim zunanjim ministrom Titulescom in da je morda celo mogoče, da se bosta oba zunanja ministra sestala v turski prestopni točki v Sofiji.

lici tudi s predsednikom madjarske vlade Gömbösem, ki hoče tudi obiskati Turčijo. Ankaru postaja diplomatski štadijon velikega obsega in usodepolnih diplomatskih olimpijad v najbližji bodočnosti.

Ankara, 19. septembra. (a.) Predsednik turške vlade İsmet Paša in zunanji minister Tevfik Ruždi Bej sta odpotovala v Sofijo.

Beck v Parizu

Pariz, 19. septembra b. Prihod poljskega zunanje ministra Becka v Parizu pričakujejo v četrtek zjutraj. Popoldne ga bo sprejel francoski zunanji minister Boncour, nato pa predsednik vlade Daladier, ki mu bo priredil na Quai d'Orsay večerjo. V petek hosta Beck in Daladier gosta poljskega poslanstva, nato pa Beck odpotuje s francoskim zunanjim ministrom Boncourjem v Zenevo.

Strohovit potres ubil 5000 ljudi

Sanghaj, 19. septembra. c. Po vesteh iz notranosti dežele je bil katastrofalen potres v dolini reke Min, kritoka Jangtsi-kianga. Posebno je javila, da so hribi popolnoma porušili neko manjše mesto in da so skale popolnoma zasule mesto. Do sedaj se smatra, da je bilo pri tem ubitih 5000 prebivalcev, pričakuje pa se, da je številno žrtev še veliko višje.

Dunajska vremenska napoved. Hladno deževno vreme bo trajalo najbrže še dalje.